

**De verwarring voorbij
Een beter begrip van de bijbelse verbonden**

Stef Schagen
(M.Div)

Appetizer

Folks, wat mij heeft geholpen om Gods gang met Israël en de volkeren te begrijpen is de OT verbonden te begrijpen - naast Zijn agenda zoals vastgelegd in Romeinen 9-11 en de progressieve vervulling in fasen en de kenmerken van OT profetie. Sommigen denken, onbewust, dat met Jezus met Zijn komst in Mattheüs het boek van het Oude Testament heeft dichtgedaan en opnieuw is begonnen. Alsof het Oude Testament een leuk voorwoord op het Nieuwe Testament is, waarover het überhaupt allemaal om ging dat het kwam, meer niet. "Immers", zeggen zij, de schrijver van de Hebreeënbrief pent in Hebreeën 8:13 aan zijn lezers van toen dat "wat verouderd en verjaart niet ver van verdwijning is", en in 70 AD is inderdaad het oude offersysteem opgehouden te functioneren". Anderen voegen daaraan toe dat Israël ooit wel de erfgenaam van alles was, maar die erfenis zelf heeft verzaakt door ongehoorzaamheid.

Maar niks is minder waar. Daarmee is het Oude Testament niet dicht. Jezus haalde het aan vaak. Sterker nog, de genoemde teksten en andere teksten van het Nieuwe Testament die over de eschatologische toekomst gaan, de ontknoping van de vaart der volkeren, hebben hun wortels in OT beloften. Je kunt het Nieuwe Testament niet begrijpen als je niet weet waar het Oude Testament over ging. Je hebt het Oude Testament nodig om in het Nieuwe Testament uit te komen. Het Nieuwe is al in het Oude verborgen en aangekondigd en het Oude wordt door het Nieuwe verklaard en begrepen. De flow van openbaring begon in Genesis 1 en er komt steeds een beetje meer bij tot aan Openbaring 22 dat je niet begrijpt als je Genesis 1-3 niet leest.

En iets anders is ook waar: Verwar het Oude Testament niet met de verbonden daarbinnen. Begrijp hoe die verbonden werken en tot elkaar in verhouding staan. Ik hoop dat dit document daarbij helpt.

Veel leesplezier!

Hebreeën 8:13

De verwarring voorbij

In de Hebreeënbrief vergelijkt de schrijver het Verbond dat God door Mozes op de Sinaï sloot met Israël (8:9) met het Nieuwe Verbond dat God in Christus in Jeruzalem sloot met Zijn Joodse discipelen, Israël en Juda (hun rechtvaardig overblijfsel), het verbond waarin ook de heidenen welkom zijn (Jer.31:31-34, Rom.15:7-12, Efz.2:1, 11-20). Het Avondmaal is de instelling (ondertekening) van het Verbond, wat met Zijn Kruisdood op Golgotha in effect ging. Het gedachtengoed van de Hebreeënbrief heeft dan ook zijn wortels in Exodus en Leviticus. Om de brief te begrijpen zou je eerst ook de Torah, de eerste 5 boeken van het Oude Testament, en dan vooral Exodus en Leviticus moeten lezen.

De Torah kondigde de komst van Jezus aan, zoals Hij zelf zei (Joh.5:46, Joh.8:56-58, Lucas 24:44). In het Oude Testament was Christus in schaduw, in het Nieuwe Testament werkelijkheid (Heb.8:5, 10:1). Ook in de Profeten, in de Psalmen, en in de Wijsheidsliteratuur van Spreuken, sprak God over de komst van het Nieuwe Verbond met Jezus, schrijft de brief (Psalm 8:4-6 in Hebr.2:5-9, Psalm 95:7-11 in Hebr.3:7-4;13, Psalm 110:4 in Hebr.4:14-7:28, Psalm 40:6-8 in Hebr.10:1-10, Habakuk 2:3-4 in Hebr.10:32-12:3, Spreuken 3:11-12 in Hebr.12:4-13, Exodus 19:10-23 in Hebr.12:18-24). De schrijver van de Hebreeënbrief haalt zelfs Spreuken en Exodus aan om aan te tonen dat Jezus dat Verbond instelde en wat Zijn bedoeling ermee was (onze affectie en gehoorzaamheid winnen). Het ging allemaal om Hem. De Zoon, Jezus, is de vervulling van wat God door Jeremia en Ezechiël in Israël sprak bijvoorbeeld:

Jeremia 31:31-34 wordt aangehaald in **Hebr.8:1-10:18**:³¹ Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik met het huis van Israël en het huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal.³² Niet zoals het verbond, dat Ik met hun vaders gesloten heb ten dage dat Ik hen bij de hand nam, om hen uit het land Egypte te leiden: mijn verbond, dat zij verbroken hebben, hoewel Ik heer over hen ben, luidt het woord des HEREN.³³ Maar dít is het verbond, dat Ik met het huis van Israël sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des HEREN: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn.³⁴ Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de HERE: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des HEREN, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken. (Jer 31:31-34 NBG)

Ezechiël 36:25-27²⁵ Ik zal rein water over u sprengen, en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw afgoden zal Ik u reinigen;²⁶ een nieuw hart zal Ik u geven en een nieuwe geest in uw binnenste; het hart van steen zal Ik uit uw lichaam verwijderen en Ik zal u een hart van vlees geven.²⁷ Mijn Geest zal Ik in uw binnenste geven en maken, dat gij naar mijn inzettingen wandelt en naarstig mijn verordeningen onderhoudt. (Eze 36:25-27 NBG)

Jezus, de Zoon, vervult de drie belangrijkste OT-functies in één Persoon, schrijft de schrijver van de Hebreeënbrief aan zijn lezers:

- Profeet:** Jezus is de Profeet die Mozes aangekondigde in zijn laatste speech aan het volk Israël in Deuteronomium 18:15 voor hij stierf, pent de schrijver van de Hebreeënbrieff. Hij valt er gelijk met de deur mee in huis (1:1-3). Hij is “de Afdruk van Gods Wezen, de Afspiegeling van Gods heerlijkheid”. De Zoon zelf heeft God van aangezicht tot aangezicht gezien, zoals door Mozes was voorspeld, en is Gods finale alles overtreffende spreken in Persoon. Hij onderstreepte wat Jezus Zelf al had gezegd: “Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien” (Joh.14:9). En wat Paulus pende: Hij is het beeld Gods (Col.1:15, 2 Cor.4:4). En wat Johannes pende in zijn allereerste hoofdstuk: “Niemand heeft ooit God gezien maar de eniggeboren Zoon, die aan de boezem van de Vader is, Die heeft Hem doen kennen” (Joh.1:18). “Made Him as plain as day”, zegt The Message daar. “Wij hebben gezien, aanschouwd en getast van het Woord des levens en verkondigen het jullie”, zo pende Johannes het (1 Joh.1:1-2). Ook Petrus beaamde in zijn prediking in Handelingen 3:22 dat Jezus de vervulling van Mozes’ voorzegging was in Deuteronomium 18:15 (Joh.14:10 bevestigt Deut.18:18). “Wij verkondigen jullie geen vernuftig gevonden fabels maar zijn ooggetuigen geweest van Zijn majesteit”, zei Petrus (2 Petrus 1:16). Zo ook zei Stefanus na Petrus dat (Hand.7:37). Wanneer je Jezus ziet, dan heb je de openbaring die je nodig hebt van God, want dan zie je ook de Vader. Hij is Gods finale en allesomvattende openbaring. Mozes ging over Hem (Joh.5:46). Abraham kondigde Hem aan en zag Hem al (Joh.8:56-58). De bijbel is de klok, Jezus de klepel. Zonder klok heeft de klepel geen plek, zonder de klepel maakt de klok geen geluid. Beide bij elkaar zijn zij het Geluid van de hemel, Gods stem, Gods spreken tot mensen.
- Koning:** De Zoon, Jezus, is ook de finale Koning, schreef de schrijver in Hebreeën 1:5, waarmee hij verwees naar Psalm 110, en naar Psalm 2:6 “Ik heb immers Mijn koning gesteld over Sion, Mijn heilige berg” (en: Psalm 89:25-27, Psalm 132:11-12, Jes.9:5-6, 16:5, Eze.37:24-25, Hand.1:32-33, 2:10, Opb.3:7, Lucas 1:69). “Hij is de eeuwige erfgenaam van de Troon van David”, zei de engel Gabriel tegen Maria in Lucas 1:32-33 toen hij haar opzocht en Zijn geboorte door haar aankondigde. “Hij zal voor eeuwig regeren over het Huis van Jacob”, waarop Maria uitbarstte in lofprijs en zei dat God Zich Zijn knecht Israël had aangetrokken (1:54). Hij is de Koning der Joden, erkenden de wijzen uit het Oosten, Perziërs waarschijnlijk, bij Herodes die van angst voor het verliezen van zijn koningschap geen oog meer dicht deed (Matt.2:1-2). Jesaja had er ook al over gesproken: “Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven en de heerschappij rust op Zijn schouder. Eindeloos zal de vrede zijn op de Troon van David, over Zijn Rijk. Hij is de Vredevorst” (Jes.9:5-6, 7:14). De Steen zal worden tot een Grote Berg die aan alle koninkrijken een einde maakt, zelf zal het bestaan in eeuwigheid, zag Daniel (Daniel 2:27, 44-45). Zelfs op Zijn Kruis hing het bordje dat bevestigde wie Hij is: Koning der Joden. Toen Gabriel Maria opzocht, bevestigde hij dan ook wat Nathan tot David al 1000 jaar eerder had gesproken in 2 Samuel 7:12-16, de OT Profetie in de Profeten over Zijn koningschap. Er zou een Koning komen na Salomo die voor eeuwig zou regeren op de Troon van David. Jezus is die Koning. Hij heeft je hart genomen en Zijn koningschap daar gevestigd, maar Zijn ultieme koningschap is op de Troon van David en dat is buiten je hart, op een politieke troon in het Millennium en daarna (Matt.25:14-30, Lucas 19:11-27, Opb.19:11-20:6, Jes.2:2, Micha 4:3, Zach.14:4, Jes.60-65, Eze.37-48, Amos 9:10-11, Hand.15:15-18, 1:6-7, 2:30-31, 3:19-21, 1 Cor.15:20-26)

- **Priester:** En zo is Jezus ook de finale Priester, de Hogepriester van onze belijdenis (Heb.3:1-2), naar een betere orde dan de Mozaïsche, Levitische: de orde van Melchisedek, schrijft de schrijver van de Hebreeënbrief. Dat roept Genesis 14 op, waar Abram Melchisedek ontmoet, die de koning van Salem is, Jeruzalem, de Stad van Vrede waar het nu nog oorlog is maar waar de Vredevorst vrede bewerkte aan het Kruis. Abram erkent Melchisedek als meerdere door zich aan hem te onderwerpen met de tienden en ontvangt diens (profetische) zegen. Deze Melchisedek is de “Melech Tsedaqah”, de Koning van Gerechtigheid, een OT-voorafschaduw van Jezus Christus Zelf, de Koning over Jeruzalem... maar ook Hogepriester in diens Orde. Deze Melchisedek was echt een voorafschaduw: Hij gaf Abram brood en wijn (Gen.14:18), een vooruitwijzing naar het Avondmaal dat Jezus instelde als teken van het Nieuwe Verbond (Matt.26:27-28).

Zo vervult Jezus als de Christus, de Gezalfde, alle drie functies van het OT in Gods theocratische monarchie in Israël: Koning, Priester en Profeet.

Hebreeën 8:13

Maar dan staat er een tekst die voor verwarring zorgt. Vervangingstheologen en hun geestverwanten, aanhangers van de geestelijk-Israël visie, gebruiken dit vers vaak om aan te tonen dat het Nieuwe Verbond alle eerdere verbonden heeft beëindigd en vervangen met één Verbond, het Nieuwe, Christus. Met het Nieuwe Verbond zouden vervolgens ook Gods beloften op de Gemeente van toepassing zijn en Gods Plan met Israël zou daarmee zijn gestopt, behalve dat zij “bij ons komen” in de Gemeente. Daarmee prediken zij eigenlijk niet dat gelovigen uit de volkeren, de wilde takken, zijn ingeënt op de Joodse edele stam, wat Paulus schreef in Romeinen 11:17, maar dat God een hele nieuwe boom begon, plantte, de Kerk. Dat zij daarmee het karakter van God, Zijn trouw (aan Israël en Zijn eigen beloften) in twijfel trekken of anders wel Zijn macht, alsof God niet in staat zou zijn Zijn volk zover te krijgen dat zij Hem gehoorzamen, laten wij even buiten beschouwing. Overigens is het ook zo dat wij als Gemeente niet altijd trouw zijn, evenals zij, en dat als de ontrouw van de Israëlieten Gods trouw teniet had gedaan, onze ontrouw aan God dat dan evenzeer zou moeten doen. Maar dat doet het niet, waarom Paulus pent: Ook al zijn wij ontrouw, God blijft trouw (2 Tim.2:13)! Niks wat wij doen, heft Gods trouw op (Rom.3:3). Gods belofte rust niet op ons, maar op Hem zelf. En Christus is daarvan nu juist het ultieme voorbeeld. Met het Nieuwe Verbond heeft God ook voor Israël betere voorzieningen getroffen om te bewerken wat Hij altijd al wilde, Zijn beloften aan de vaders te vervullen (Heb.7:19, 8:6, 9:23, 11:35).

Verwarring

Nadat de schrijver Jeremia 31:31-34 uit de doeken doet, als vervuld in Jezus, schrijft hij in 8:13 dit: ¹³ Als Hij spreekt van een nieuw (verbond), heeft Hij daarmee het eerste voor verouderd verklaard. En wat verouderd en verjaart, is niet ver van verdwijning”.

Maar over welk verbond heeft hij het? “Hij heeft het eerste voor verouderd verklaard. En wat verouderd en verjaart en is niet ver van verdwijning”, schrijft hij. Wat is dat “eerste” verbond? De verwarring over 8:13 ontstaat wanneer je denkt dat de schrijver hier het hele

Oude Testament mee bedoelt, wat velen onbewust misschien doen, terwijl het over het Mozaïsche Verbond van God met Israël gaat (vers 9).

Hoe weten wij dat zo zeker? Omdat de schrijver dat een paar verzen eerder expliciet schrijft, in vers 9: "... het verbond, dat Ik met hun vaders maakte ten dage, dat Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden", schrijft hij enkele verzen eerder (8:9). Met het "eerste verbond" wordt het verbond dat God sloot met Israël in Exodus 19 bedoeld, en na Exodus 19 met al zijn bepalingen vanaf Exodus 20, het Verbond van Mozes, het Mozaïsche Verbond, na de Uittocht. Overigens, niet alleen vers 9, ook de tekst van Hebrëen 7-10 is helder daarover.

Hebrëen 11 en 12

In hoofdstuk 11 schrijft hij vervolgens dat diegenen onder dat Verbond met God uitzagen naar het meerdere dat na hen zou komen met Christus, wat zij in de verte zagen zoals Abram had gezien en de Profeten (een nieuwe werkelijkheid, het Nieuwe Jeruzalem, de Stad, 11:10, 26, ...). Hij zegt er ook bij dat *zij*, de rechtvaardigen van het OT, het door God beloofde niet hebben verkregen omdat wij, NT gerechtvaardigden, er eerst bij moeten komen (11:39-40). In hoofdstuk 12 schrijft hij vervolgens dat het beloofde komt, en spoort daarmee de gelovigen aan de wedloop te lopen alsof hun leven ervan afhangt, om voor goud bij de finish te gaan: de vervulling van alles wat God "eertijds" (1:1) en nu met Jezus beloofd heeft.

De openbaring die kwam met Christus heeft dus nooit alle eerdere openbaringen vervangen, maar bevestigd, bekrachtigd en aangevuld (Rom.15:8), zoals Jezus ook nooit de Wet en Profeten heeft ontbonden maar compleet gemaakt (Matt.5:17-18).

Gestopt

Is het eerste, Mozaïsche verbond gestopt? In hoofdstuk 7-10 pent de schrijver over de ceremoniële wetgeving van de tabernakel, de offeranden, het Levitische priesterschap en alle bepalingen van het Verbond van Mozes. Hij plaatst het in het licht van het Verbond van Christus dat van een hogere orde is - van Melchisedek - en in een andere tabernakel - de hemelse oorspronkelijke tabernakel waarvan de Mozaïsche een voorafschaduwing was (Heb.9). Het offer van Christus is eenmaal, voor altijd (Heb.7:27, 9:12). Wanneer je hoofdstuk 7-10 leest, dan lees je dat het over het Mozaïsche Verbond gaat en het is inderdaad opgehouden te functioneren met de vernietiging van de Jeruzalem Tempel in 70 AD door de Romeinse generaal Titus, waardoor de offeranden en Levitische priesterdienst onmogelijk gemaakt werden.¹

Ook Paulus schreef overigens dat het Mozaïsche Verbond, "de bediening van de verdoemenis, die al heerlijkheid was, tenietgedaan wordt" (2 Cor.3:11, 13). Hij schreef er ook bij dat zij, Joden, niet zien wat wij wel zien, Christus, omdat er een bedekking over ligt (2 Cor.3:15). Wat wij van Paulus weten is dat het geheimenis is dat het heil eerst naar de volkeren ging (Rom.11:11-12) voordat het weer bij hen terugkomt (11:25-32), wanneer inderdaad ook bij hen de bedekking weggenomen wordt (2 Cor.3:16).

¹ De ceremoniële levitische priesterdienst is daarmee gestopt, maar de morele code van de Torah niet, zoals Jezus al gauw zei (Matt.5:17-18, Matt.22:37-39).

Abrahamitisch Verbond

Het Mozaïsche Verbond is niet ver van verdwijning, schreef de schrijver van de Hebrëënbrieff om daarmee het einde ervan aan te kondigen. Maar het Abrahamitische Verbond niet (Rom.4:16-17, Rom.9-11, Gal.3:7-9, 3:14, 3:16-18, Efz.2:12). Want er is een groter verbond in het Oude Testament dan het Verbond met Mozes: het Verbond van God met Abraham (Heb.11, Gen.12, Gen.15, Gen.17). Je zou dat Verbond de vader van alle verbonden kunnen noemen, de boom, de stam waaraan de andere verbonden als takken groeiden (zie het plaatje verderop). Gods allesomvattende verlossingsprogramma met de wereld begon niet met Mozes in Exodus 3, maar met Abram in Genesis 12. Niet Mozes is onze vader, Abraham is dat (Rom.4). In Genesis 12 lezen wij hoe God ineens Abram roept en hem vraagt op reis te gaan naar een nieuw land en ultiem eigenlijk naar herstel van alle dingen (Hand.3:19-21, Heb.11:8-19), dat zou beginnen in het land, in Jeruzalem. Het zou overigens heel goed kunnen zijn dat waar het allemaal misging, het Paradijs, de hof van Eden, in/rondom Jeruzalem was. God riep Abram dan terug naar de oorsprong, op weg naar het totale herstel van alle dingen.

Het Mozaïsch Verbond met Israëel was een tak aan dat Abrahamitisch Verbond dat meer beoogt dan Israëel, alhoewel het de eerste ontvanger van dat Verbond van God is, centraal staat dus. Het beoogt ook het behoud van, en de zegen voor, de volkeren. “In u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden”, sprak God toen Hij met Abram Zijn verlossingsprogramma voor de wereld begon (Gen.12:1-3). Dat verbond ligt ten grondslag aan alle andere. En in Romeinen 15:7-13 pent Paulus dan ook dat Christus kwam onder de besnedenen van Israëel, maar dat ook de heidenen God zouden verheerlijken.

Verwar dus het “Oude Testament” niet met de verbonden daarbinnen. Er waren nog meer verbonden in het Oude Testament dan dat van Mozes.

Takken en verbonden

Ook het Verbond van Christus is dus een tak aan het Verbond met Abram, en vervangt het niet, zoals destijds ook het Mozaïsche Verbond nooit het Abrahamitische Verbond “terzijde geschoven” heeft, maar werd “toegevoegd”, pent Paulus (Gal.3:17-19). De Wet is “niet tegengesteld aan de belofte” maar vult die aan (Gal.3:21). Het Abrahamitische Verbond is er nog steeds: Rom.4:16-17, Rom.9-11, Gal.3:7-9, 14, 16-18; Eph.2:12. Het is een eeuwig verbond (Gen.17:7), zoals dat van Noach eeuwig is, en de grond voor de andere verbonden en het Nieuwe Verbond daarna.

Dat betekent dat de beloften die God aan Abraham deed, en die Hij herhaalde aan diens zoon Izaäk en kleinzoon Jakob, nog steeds van kracht zijn en sommige nog op vervulling wachten. Daarom schrijft Paulus in Romeinen 11:28-29: ²⁸ Zij zijn naar het evangelie vijanden om uwentwil, naar de verkiezing zijn zij geliefden om der vaderen wil. ²⁹ Want de genadegaven en de roeping Gods zijn onberouwelijk”. En in Romeinen 15:8: ⁸ Ik bedoel namelijk, dat Christus ter wille van de waarachtigheid Gods een dienaar van besnedenen geweest is, om de beloften, aan de vaderen gedaan, te bevestigen”. De waarachtigheid Gods: Dat gaat over Zijn trouw, en dat Hij niet liegt maar betrouwbare woorden sprak en beloften deed”.

Agenda van God

Het Mozaïsche Verbond was tijdelijk en met Israël, dat van Abram en Christus eeuwig en ook met Israël en Juda (Jer.31:31, Eze.37), maar in dat Verbond zijn ook de heidenen welkom. Dat is altijd Gods bedoeling geweest (Gen.12:3). Daarmee wordt Abraham ook hun vader (Rom.4:16-17) en het hemelse Jeruzalem hun moeder (Gal.4:26). In Rom.15:9 staat er: ⁹ “en dat de heidenen God ter wille van zijn ontferming gaan verheerlijken, gelijk geschreven staat: Daarom zal ik U loven onder de heidenen en uw naam met snarenspeel prijzen”.

Hoe moeten wij dit dan zien? God heeft in Zijn soerereiniteit besloten eerst aan de volkeren Zijn verzoening aan te bieden voor Hij terugkeert en Israël opnieuw bezoekt, hun verblindings wegneemt en ook zij behouden zal worden (Romeinen 11:25-32, Zach.10:8, 12:10-12, Matt.24:31). Terwijl Israël de 1^e komst van hun Messias heeft gemist, is God aan het werk gegaan onder de volkeren. Bij Zijn 2^e komst zal Hij echter weer naar hen terugkeren en onder hen Zijn gang gaan. Velen geloven daarom dat de terugkeer van de Joden naar hun land en hun stad, Jeruzalem, de voorbode is van de Wederkomst en een machtige opwekking onder het Joodse volk, wanneer Joel 2:28-32 geheel in vervulling zal gaan, wat in Handelingen 2 met 120 Joodse discipelen begon. De tijd dat Jeruzalem is vertrappt en de tijden van de volkeren lijken voorbij nu Jeruzalem weer wordt herbouwd (Lucas 21:24). Waarom is dit handelen van God soeverein, zonder onze inmenging? Omdat God ons niet om onze mening en advies heeft gevraagd (Rom.11:33-34). Zou het klei soms tegen de Pottenbakker zeggen hoe Hij het allemaal moet doen (Rom.9:20-21)?

Genesis 12, 15, 17

In Genesis 12:1 roept God Abram weg om te reizen naar het land van de belofte, het Land waar waarschijnlijk het Paradijs, de Hof van Eden, was geweest, rond Jeruzalem. God belooft hem land voor zijn nageslacht, een ontelbaar aantal nakomelingen en zegen voor zijn nakomelingen en voor alle mensen door zijn nakomelingen. “In u en in uw nageslacht zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden” (vers 3). Hij bevestigt het in Genesis 15 en Genesis 17, en zegt erbij dat het verbond eeuwig is (17:7).

Alle verbonden daarna wijden uit over de zegeningen en beloften waaraan ook de volkeren deel mogen hebben.

- **Het “Davidische Verbond”**, met David, wijdde uit over Gods beloften aangaande Davids nakomelingen in 2 Samuel 7 en een **erfgenaam** op de Troon van David. Dit verbond was een eenzijdig verbond dat God bij Zichzelf sloot. Dat wil zeggen dat David en al zijn nakomelingen vanaf Salomo en daarna aan geen voorwaarden hoefden te voldoen om de belofte van God die in dit verbond zijn gedaan (een eeuwig erfgenaam op Davids troon, 2 Samuel 7:13, 16, Lucas 1:32-33, Psalm 2:6-7, 132:11-12, 89:29, 45:7, Hand.2:30-31, ...) te ontvangen.
-De Zondervan NIV Study Bible schrijft er dit over: “De onvoorwaardelijke goddelijke belofte om de Davidische dynastie op de troon van Israël te vestigen en te waarborgen (impliciet een eed aan Israël) om Israël voor altijd van een goddelijke koning te voorzien zoals David was en door die dynastie voor haar te doen wat Hij door David heeft gedaan – haar in de rust te brengen van het beloofde land (1 Kon.4:20-21, 5:3-4).²

² The Zondervan NIV Study Bible, p.23, p.958.

-En ook dit als aantekening bij Psalm 89:29 waarin deze belofte wordt herhaald: “Het verbond van de Here met David en zijn dynastie was eeuwig (:28-29) en onvoorwaardelijk – hoewel als een van zijn koninklijke afstammelingen ontrouw is hij individueel zal lijden onder Gods roede (waar ook de hele natie de dupe van is).

- **Wat vaak het “Palestijnse Verbond”** wordt genoemd, een politiek ongelukkige benaming die je beter kunt vermijden, met Israël, wijdde uit over de **landbelofte** van Genesis 12 en Genesis 15 in Deuteronomium 29-30. De landbelofte uit Genesis 15 staat nog steeds want het verbond dat God sloot met Abram toen, is een eenzijdig verbond, een verbond waarvan de belofte rust op God Zelf zonder dat Abram of Israël aan voorwaarden hoeft te voldoen. Dat blijkt niet alleen in de sluiting van het verbond in Genesis 15, maar ook uit de tekst in Deuteronomium 29-30. Er wordt overwegend “wanneer” geschreven, Hebreeuws: “be” en een Weqatal in de toekomstige tijd (30:1), dat het **zál** gebeuren. Alleen in vers 17 wordt “indien”, Hebreeuws: “im” gebruikt wanneer het gaat over de trouw van Israël aan God. Met andere woorden: God zal maken dat het volk het land beërft, wat ook andere teksten bevestigen. Het punt hier is wel dat als het volk zich van God afkeert de landbelofte niet uitkomt (vers 17). Maar overwegend stijgt Gods belofte aan Abram daarbovenuit en is de stip aan de horizon op Zijn agenda: Hij zal het volk terugbrengen naar hun land.

Er is iets anders dat hier meespeelt: de gebrekkigheid van het Mozaïsche Verbond (wat ook de Hebreeënbrief schrijft). Mozes begint te zeggen in 29:4 dat zij “van God nog geen hart hebben gekregen om te kennen, geen oog om te zien en geen oor om te horen” (zie ook: Rom.11:8, 2Cor.3:15, Jes.6:9-10, Eze.12:2). Maar in 30:6 zegt Mozes echter dat God “hun hart zal besnijden en dat van hun nakomelingen opdat zij de Here zullen liefhebben” met heel hun hart, een hint naar de komst van het Nieuwe Verbond (Jer.31:31-34, Eze.36:25-27). Daarmee staat vast dat ook de landbelofte zal worden vervuld. Wat onder het Mozaïsche Verbond niet lukte, zal onder het Nieuwe Verbond, Yeshua’s Verbond gaan gebeuren. Daarom begint Mozes in 30:1-5 dan ook te pennen dat zijm wanneer zij verdreven zijn onder de volkeren, terug zullen keren wanneer zij in hun hart zich tot God keren (wat dus zal gebeuren, zie ook andere teksten als Eze.37-48, Jes.60-66, Lucas 21:24, etc.). Het volk heeft onder Salomo’s regie overigens het land van de Eufraat tot aan de Nijl wel geregeerd maar nooit in bezit genomen (1 Kon.4:21). De verwachting is dat dat in het Millennium zal zijn, wanneer Christus zelf er regeert na de Wederkomst (Opb.19:11-20:6, Jes.60-65, Matt.2:2).

- **Het Nieuwe Verbond met Christus** gaf meer specifieke details over de beloofde zegen van Jeremia 31. Het eerste verbond, van Mozes, functioneerde niet goed, pende de schrijver van de Hebreeënbrief (10:1, 11, 9:11, 9:24, 10:1; 8:2, vgl. Hand.15:9-10). Het Mozaïsche Verbond heeft nooit kunnen bewerken wat God wilde: de affecties en loyaliteit van Zijn volk winnen en blijvende verzoening bewerken in plaats van dat er telkens opnieuw offeranden gebracht moesten worden door aardse, onvolmaakte priesters in een op aarde opgerichte tabernakel). Daarom bood God een Nieuw Verbond aan, en dat blijvend is, “nieuw” na “het eerste” onvolmaakte: dat van Christus (8:10-13; Jer.31:31-34, Eze.36:25-27). Onder het Nieuwe Verbond zullen alle beloften die aan de vaders zijn gedaan vervuld worden. Christus kwam niet om ze op te heffen maar om ze te bevestigen (Rom.15:8, Matt.5:17-18).

Organische verhouding

Al deze verbonden staan organisch in relatie tot Abrahams Verbond en groeiden eruit voort. Behalve het Mozaïsche Verbond, wat werd “toegevoegd” (Gal.3:19) als een aanhangsel: Dat verbond legde uit hoe de Israëlieten het maximale konden halen uit het Verbond van met Abraham, wat nooit geheel gelukt is vanwege hun ontrouw omdat de wet op stenen tafelen nooit in hun hart werd geschreven zodat zij van binnenuit gehoorzaamden (Jer.31:31-34). Toen God het Oude Mozaïsche Verbond beëindigde, beëindigde Hij dus het Abrahamitische Verbond niet. Het is eeuwig (Gen.17:7). Het Mozaïsche eerste Verbond was bovendien bilateraal en voorwaardelijk ('Als jullie ... doen, dan doe Ik...') terwijl dat van Abraham en de andere verbonden allemaal unilateraal en onvoorwaardelijk zijn ('Ik zal het doen...'). Lees daarover in de volgende artikelen.

Terzijde geschoven?

Het Abrahamitisch Verbond – wat eeuwig is (Gen.17:7) – is nooit terzijde geschoven door het Mozaïsche Verbond – wat tijdelijk is volgens Heb.8:13 - zoals ook het Abrahamitisch Verbond het Verbond met Noach – wat evenzeer eeuwig is (Gen.9:16) - nooit terzijde heeft geschoven of vervangen. God deed Zijn belofte aan Noach en herhaalde die niet, want een belofte van God staat voor altijd vast en is ja en amen (2 Cor.1:20). Dat was ook niet nodig omdat het een onvoorwaardelijk verbond was, bij God Zelf gesloten of Noach en zijn zonen, en de volkeren (Gen.10) zich aan bepalingen voor heilig leven hielden of niet. Vandaag herinnert ons de regenboog aan dat verbond en vooral aan de trouw van God, ook al erkennen van de 5 miljard aardbewoners grote aantallen Hem niet.

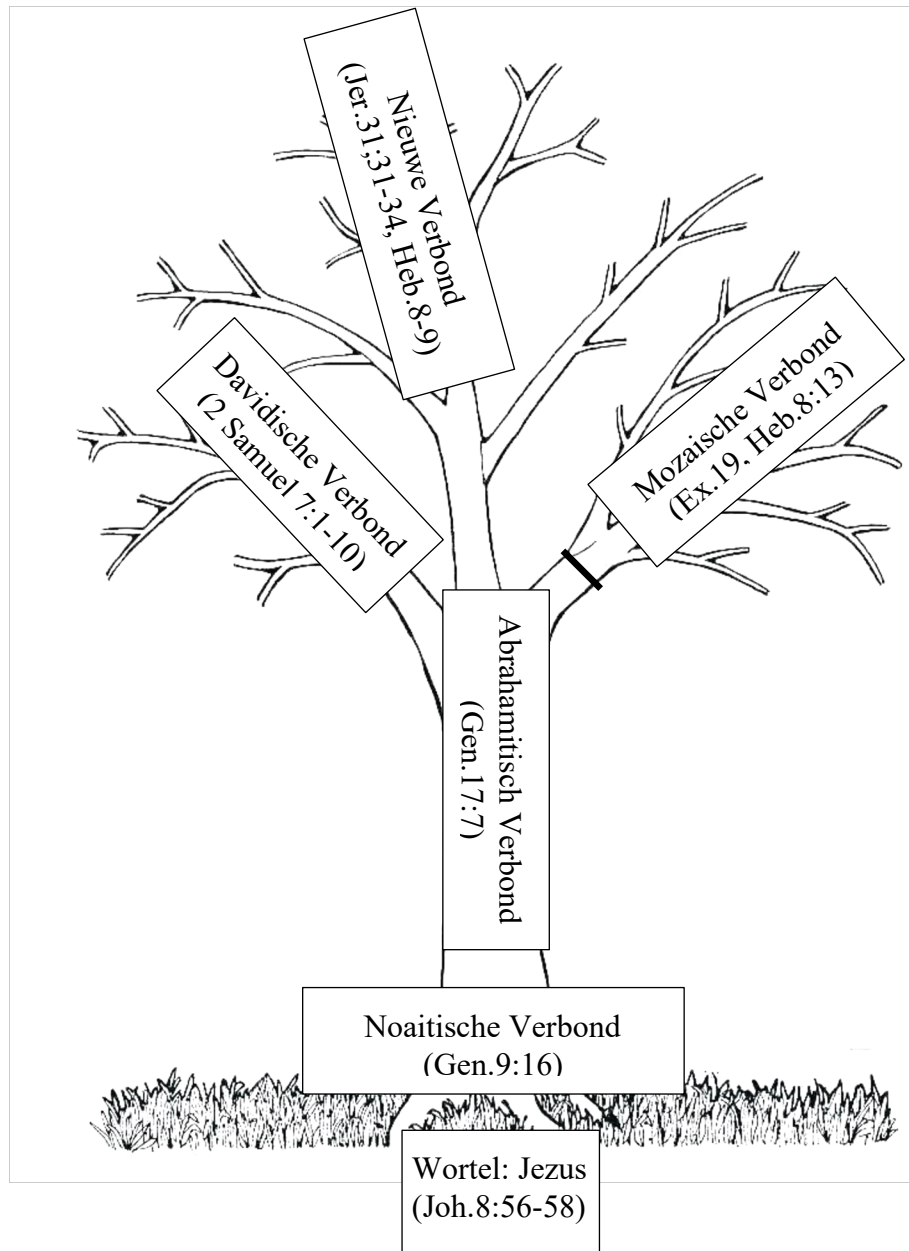
Als Abrahams Verbond met God zoals dat van Noach er nog altijd is, dan zijn de beloften ervan ook nog van kracht. En als het Mozaïsche Verbond is opgehouden te functioneren omdat het Verbond van Christus is gekomen met betere bepalingen en voorzieningen, dan is er hoop voor iedereen, Joden en volkeren als nageslacht van Abraham (Heb.7:19, 8:6, 9:23, 11:35)!

Twéé Nieuwe Verbonden?

Sommigen zijn van mening dat er 2 nieuwe verbonden zijn: een met de Gemeente en een met Israël, omdat Jer.31:31 het specifiek over het Huis van Juda en Israël heeft met wie het Nieuwe Verbond gesloten is.³ Zij zijn van mening dat 2 Cor.3:6, Heb.8:8, 9:15 het over een ánder Verbond hebben dan het ene Nieuwe, en beschouwen Jezus' woorden over het Nieuwe Verbond als een Verbond met de Gemeente (Luc.22:20, 1 Cor.11:25). Maar de genoemde teksten onderbouwen niet dat er twee Nieuwe Verbonden zijn in het ene offer van Christus. Sterker nog, de Gemeente neemt deel aan de zegeningen van dit ene Nieuwe Verbond van Jer.31:31-34 met Israël en Juda, schrijft Paulus in Romeinen 11. Gelovigen uit de volkeren in Yeshua worden ingeënt in hún stam, staat er, niet zij in de hunne en God begon ook geen hele nieuwe boom. De zegeningen en gunsten van dit Verbond van God met Juda en Israël strekken zich uit naar de volkeren en worden aangereikt aan alle gelovigen

³ E.g., L. S. Chafer, *Systematic Theology*, 4:325; J. F. Walvoord, *The Millennial Kingdom*, pp. 208-20; C. C. Ryrie, *The Basis of the Premillennial Faith*, pp. 105-25; and John R. Master, "The New Covenant," in *Issues in Dispensationalism*, pp. 93-110.

nadat Christus stierf. Christenen ervaren die zegeningen in een bepaalde mate nu al, maar God zal het Verbond compleet vervullen in het Millennium wanneer de Joden alle beloofde zegeningen volledig ervaren nadat ook zij Yeshua hebben aangenomen (Rom.11:25-32). Toen Jezus de beker uitreikte bedoelde Hij dat Zijn dood de basis was voor de vervulling van de beloften van het Nieuwe Verbond.

Een illustratie

Een illustratie van Dr. Constable helpt het te begrijpen: Stel dat er een bijzonder welgestelde filantroop was die zijn laatste wil, zijn testament op liet maken. Daarin legde hij vast dat er miljoenen euro's naar allerlei goede doelen zou gaan na zijn dood, waardoor miljoenen mensen zouden worden gezegend. Maar hij schreef in zijn testament ook dat zodra zijn enige zoon 21 zou worden, ook hij miljarden zou erven. Toen stierf deze man. Maar zijn zoon

was nog maar 5. Hij moest 16 jaar wachten op zijn erfenis, de miljarden. Maar zo gauw de filantroop stierf kwamen de miljoenen euro's vrij om velen te zegenen zoals hij in zijn testament had bepaald.

Deze gelijkenis is een illustratie hoe de Gemeente de zegeningen van het Nieuwe Verbond binnengaat. Toen Christus Zijn Avondmaal instelde, was het alsof Hij de notarisakte van Zijn testament liet passeren. Het werd toen officieel, wettelijk vastgelegd dat het zo zou gaan zoals Hij wilde. Toen Hij stierf, werd Zijn kapitaal beschikbaar voor diegenen die Hij had gekozen om er gezegend mee te worden. Onmiddellijk begonnen velen wereldwijd, Joden en heidenen in de Gemeente, de zegeningen te ervaren van Zijn dood. Maar Zijn verkozen volk, Zijn "zoon" Israël, zal niet binnengaan in de erfenis tot een vastgestelde tijd: het Millennium. De "wil", de "akte", is het Nieuwe Verbond. De zegeningen voor de Gemeente begonnen bijna onmiddellijk na het sterven van Christus. Maar de zegeningen voor Israël zullen niet beginnen totdat Christus' vastgestelde tijd daarvoor aanbreekt, namelijk: het Millennium".⁴

Hoewel je deel hebt verkregen aan de heerlijkheid van Christus, verhef je niet tegen hen, schreef Paulus dan ook. Want God heeft het zo beschikt, en als Hij zou willen kan Hij je zo weer weggappen uit hun stam. Wees nederig (Rom.11:1-24).

Vervangingstheologie

Sommigen denken onbewust dat Heb.8:13 een indicatie is dat het hele Oude Testament niet meer van toepassing is, dat het gestopt is aan het Kruis, en vervangen door het Nieuwe Verbond. De Gemeente zou nu de geestelijke erfgenaam zijn van de zegeningen en beloften van God aan Abraham en Israël. Maar het Verbond waar de schrijver het over heeft is niet het Oude Testament, maar het Verbond van Mozes zo blijkt uit de context van de brief en uit de genoemde teksten van bijvoorbeeld Romeinen 4, Galaten en Efeziërs.

Alhoewel gelovigen uit de volkeren deel mogen hebben aan de zegeningen van Gods Verbond met Abraham door Christus - aan Melchisedek's brood en wijn (Jes.19:24-25, 42:6, 49:6, Rom.15:9-12) - en dat altijd Gods bedoeling is geweest omdat God altijd uit is geweest op alle volkeren (Opb.5:9, Opb.7:9), niet alleen op Israël - en zij geen lijfelijke maar geestelijke nakomelingen zijn van Abraham - is het gebruik van termen als "Israël" in het kader van de Gemeente als dat die "het geestelijk Israël" is, is onhoudbaar. Niet alleen doet het NT dat nergens, maar het doet Gods plan met Israël geen recht. En bovendien: "Wanneer wij eenmaal zulke eenvoudige woorden als "Israël" en "Juda" een andere betekenis geven dan de eenvoudige bijbelse betekenis van de schrijvers, dan is het einde zoek hoe wij de bijbel gaan interpreteren!"⁵

⁴ Dr.Constable, *Dr. Constable's Notes on Hebrews*, p.80.

⁵ Wiersbe, 2:306.

Genesis 15

De OT verbonden begrijpen

Folks, pepermunten genoeg om op te zuigen voor wie zich verdiepen in de agenda van God met de vaart der volkeren. Wat mij geholpen heeft om de bijbel te begrijpen is het verschil tussen de verbonden te begrijpen.

Drie soorten verbonden

Er zijn door de bocht genomen 3 soorten verbonden in het OT.

- (1) Er is een verbond van gelijkheid tussen twee partijen, waarbij de verbondspartners gelijk zijn. Het huwelijk is zo'n verbond (Mal.2:14). Het verbond tussen vrienden is dat, zoals dat van David en Jonathan (1 Sam.18:3). Een politiek verbond is dat, zoals tussen Abimelek en Abraham (Gen.21:32).

Maar er zijn twee andere soort verbonden die met de agenda van God te maken hebben en die begrijpen helpt ons de bijbel te snappen:

- (2) het voorwaardelijke verbond, en
- (3) het onvoorwaardelijke verbond.

Voorwaardelijk verbond

Het verbond dat God in Exodus 19 met Israel sloot na de Uittocht, het Mozaitische Verbond, was een voorwaardelijk verbond. Dat houdt in dat de ondergeschikte partij (Israel) zich moest houden aan de verbondsbepalingen, de afspraken (Torah, de Wet) om de zegen van de meerdere partij (God) te ontvangen. Het voorwaardelijke verbond van God via de middelaar Mozes garandeerde zegen bij gehoorzaamheid en de vloek bij ongehoorzaamheid (Lev.26, Deut.28). Wanneer het volk zich niet zou houden aan de afspraken die zij bij de verbondssluiting aan waren gegaan, waarmee zij uitdrukkelijk instemden (Ex.19:5-8), dan zouden zij niet met de zegen van het verbond te maken krijgen, maar met de vloek, volgens afspraak. De geschiedenis vertelt ons dat zij zich niet aan de afspraken hielden, maar God wel. Hij verbande hen van Zichzelf en verstrooide hen onder de volkeren, zoals de afspraak was (Lev.26: 33), wat gebeurde (2 Kon.17, 2 Kon.24). Voordat dat gebeurde, zouden zij zelfs hun kinderen eten vanwege honger (Lev.26:29), wat gebeurde (2 Kon.6:29). Over dit laatste: Wanneer je 2 Koningen 6:29 leest begrijp je dat pas als je weet wat er in Leviticus 26:29 is afgesproken tussen God en Israel met Mozes als middelaar.

Onvoorwaardelijk verbond

Maar het OT kende ook het onvoorwaardelijk verbond. Dit verbond is een verbond dat God sloot met een eed die Hij zwoor bij Zichzelf. Met andere woorden, de ondergeschikte partij hoefde niet aan voorwaarden te voldoen om de zegen te krijgen die God bij de verbondssluiting beloofde, toezegde. God zou het sowieso doen. Deze partij zou het sowieso krijgen omdat God het bij Zichzelf zweerde en beloofde. Omdat God niet kan liegen, zal het hoe dan ook gebeuren (Num.23:19, Titus 1:2).

Gods verbond met Abram

Het verbond dat God met Abram sloot in Genesis 15 (en 17) is zo'n onvoorwaardelijk verbond. Abram hoefde er niks voor te doen om de beloofde zegen te krijgen. Hoe weten wij

dat dit een onvoorwaardelijk verbond was? Door de manier waarop het gesloten werd: zonder dat Abram aan de sluiting ervan deelnam.

Abram krijgt van God de opdracht om een koe, geit, ram en duif in tweeën te snijden en de stukken tegenover elkaar neer te leggen, precies zoals dat ging bij de verbondssluitingen van de oudheid. Dan valt er een diepe slaap over Abram en ziet hij hoe en "vurige fakkel tussen de stukken doorging" en God een verbond sluit, en een belofte doet.

"17 Toen de zon was ondergegaan, en er dikke duisternis was, zie, een rokende oven met een vurige fakkel, welke tussen die stukken doorging. 18 Te dien dage sloot de HERE een verbond met Abram, zeggende: Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat" (Gen 15:17-18).

Fakkel: God Zelf

De "vurige fakkel" is een beeld van God, zoals Hij wel vaker in de bijbel afgebeeld wordt als vuur of vuurvlammen (Ex.3, Hand.2). Wat valt je op in de tekst? Hij gaat alleen tussen de dieren door! Dat laat zien dat Hij Zijn verbond met Abram eenzijdig sluit en Abram als ontvangende partij niet aan voorwaarden hoeft te voldoen om de belofte te krijgen.

Normaal gesproken gingen in de oudheid beide partijen sámen tussen de stukken door en werd het verbond gesloten met de goden als getuige. De afspraken werden aangegaan en de goden werden als getuige geroepen. De verbondspartners riepen de goden erbij die met de verbondspartners als het ware mochten doen zoals met de dieren als zij zich niet aan het verbond zouden houden... Met andere woorden: Zo'n verbond sloot je met ernst, niet lichtvaardig. Je ging het aan als je je eraan wilde houden. Immers, niemand wilde er het leven bij laten. Zo ging ook God dit verbond met Abram aan met ernst, niet lichtvaardig, en bij Zichzelf....

De belofte

God doet een belofte bij de verbondssluiting: Hij belooft Abrams nageslacht het land van de Eufraat tot aan de Nijl (vers 18). Heeft het volk het al gehad? Nee. Deze belofte moet nog worden vervuld. Salomo heeft het gebied tussen beide rivieren wel onder zijn regie gehad maar het nooit in bezit genomen (1 Kon.4:21).

Ook al heeft het volk zich niet gehouden aan de verbondsafspraken van het voorwaardelijk verbond van Mozes, de belofte van dit onvoorwaardelijk verbond met Abram zal nog vervuld worden.

Lang wachten

Zou God Zich aan Zijn verbondsafspraken houden, aan de belofte die Hij deed aan Abram? 'Wij zijn inmiddels 4000 jaar verder!', zeg je misschien. Maar dat is geen argument, zeker niet als je bedenkt dat Gods belofte over de komst van Jezus in Genesis 3:15 er meer dan

4000 jaar over deed voor die uitkwam. Met andere woorden: Hoe lang het ook duurt, het zál gebeuren, want God houdt Zich altijd aan Zijn Woord.

Wanneer zal het zijn? Het is niet ondenkbaar dat dat in het Millennium zal zijn als je Ezechiël 40 en daarna leest. Alhoewel het Joodse volk terugkeert naar Jeruzalem omdat de Messias hen daar zal ontmoeten (Zach.14, Joel 2:28-32, Zach.10:6, 12:10-13, Matt.24:31), zal Gods belofte niet met menselijke middelen worden gerealiseerd maar met goddelijke. Er is vandaag de dag veel gedoe om het land en zionisten willen wellicht met eigen middelen de belofte van God waarmaken. Maar God zal doen wat Hij wilde, omdat Zijn gunst aan en liefde voor Abram onberouwelijk is, zei Paulus (Rom.11:28).

Leviticus 26:4-45

Misschien dat je zegt: 'Maar zij hebben het verbond van Mozes verzaakt'. Ja, maar er is een krachtiger verbond: dat met Abram. En er is nog een veel krachtiger verbond dat erbij aansluit: het onvoorwaardelijke verbond van Jezus, Yeshua, die kwam om de belofte aan Abram te bevestigen (Rom.15:8) en om de Torah niet te ontbinden maar vervullen (Matt.5:17-18). In Yeshua zal ook Gods belofte aan Abram worden vervuld. En er is nog iets anders: Zelfs het voorwaardelijke verbond van Mozes zegt dat God, ook al verbande Hij Zijn volk van Zichzelf en verstrooide Hij hen onder de goyim, de volkeren, verzette Hij Zich tegen hen (Lev.26:41), toch van hen houdt en Hij Zich weer over hen zal ontfermen in genade:

Leviticus 26: 44 "Maar ook zelfs, wanneer zij in het land hunner vijanden zijn, versmaad Ik hen niet en heb Ik geen afkeer van hen, zodat Ik hen zou vernietigen en mijn verbond met hen verbreken: want Ik ben de HERE, hun God. 45 Maar Ik zal hun ten goede gedenken het verbond met hun voorvaderen, die Ik voor de ogen der volken uit het land Egypte heb geleid, om hun tot een God te zijn. Ik ben de HERE." (Lev 26:44-45).

Zo ook het Davidische Verbond

Zo ook is het Davidische Verbond wat een erfgenaam belooft op de troon van David een onvoorwaardelijk verbond: Het zal gebeuren omdat God het bij Zichzelf heeft gezworen. En inderdaad, Jezus kwam als erfgenaam van de troon van David (2 Samuel 7:13, 16, Jes.9:5-6, Lucas 1:32-33, Hand.2:30). Zijn inauguratie was bij Zijn 1^e komst, de volledige realisatie op aarde is bij Zijn 2^e komst.

Nadat Jeruzalem is vertrapt en de tijden van de heidenen zijn vervuld (Lucas 21:24), ontfermt God Zich weer wanneer Jezus komt, de hen die Zijn kuikens onder Zijn vleugels verzamelt (Matt.23:37-39).

Slot

Zit er ook een boodschap in voor ons? Ja. Er zit zo'n diepgang in Gods omgang met Israël dat zij ook in hun verwerping en Gods verzet tegen hen en Zijn hernieuwde ontferming over hen aan het einde der tijden een voorbeeld voor ons zijn, licht: Ook al heb je het verknald, God

ontfermt Zich weer over je. Al heeft Hij je geslagen, Hij zal je weer verbinden (Hosea 6:1-3). Jouw ontrouw, net als dat van hen, doet Zijn trouw niet teniet (Rom.3:3, 2 Tim.2:13). Er is geen enkele manier om aan Hem te ontsnappen. Throw yourself right into His arms of love. Hij zal nooit afwijzen wie tot Hem komen en Hem willen.

Shalom, chevareim.

Deuteronomium 4:30

Wat vaststaat, staat vast

Folks, in het licht van het onvoorwaardelijk verbond dat God sloot met Abram in Genesis 15, wat in het Engels een "Covenant of Grant" genoemd wordt, een verbond dat God sloot bij Zichzelf, is het boeiend om Deuteronomium 4:29-30 eens te lezen.

Deuteronomium is een boek dat bij uitstek over het voorwaardelijk verbond gaat, het verbond dat in het Engels een "Suzerain-Vassal Covenant" heet. De mindere, de Vassal, ontvangt bij het voldoen van de verbondsafspraken de zegen van de meerdere, de Suzerain (bescherming en vruchtbaarheid). Deuteronomium staat vol met terminologie van dit type verbond. God is de Suzerain, Israël de Vassal, hemel en aarde zijn getuigen, Mozes is de middelaar.

Maar zoals Gods verbond met Noach in Genesis 9 een "Covenant of Grant" is, en een soortgelijke vloed dus nooit meer geweest is omdat God Zich altijd aan Zijn afspraak houdt, zo klinkt, nota bene te midden van de terminologie van het voorwaardelijk verbond, ineens de aankondiging dat, ondanks dat het volk zich niet zal houden aan de verbondsafspraken, God Zich toch over hen zal ontfermen vanwege Zijn "Covenant of Grant" met Abram in Genesis 15, en dat Hij hen terug zal brengen. Want zoals God Zich houdt aan het verbond met Noach, zo houdt Hij Zich ook aan dat met Abram. Daarom herhaalt God in Deut.4:29-30 Zijn krachtige belofte aan Israël:

26 Ik neem heden de hemel en de aarde tegen u tot getuigen, dat gij zeker spoedig zult omkomen in het land, dat gij na het overtrekken van de Jordaan in bezit zult nemen; gij zult daarin niet lang leven, maar zeker verdelgd worden;

27 de HERE zal u onder de natiën verstrooien en gij zult met een klein getal overblijven onder de volken, bij wie de HERE u brengen zal;

28 dan zult gij daar goden dienen: werk van mensenhanden, hout en steen, die niet zien, noch horen noch eten noch ruiken.

29 En dan zult gij daar de HERE, uw God, zoeken en Hem vinden, wanneer gij naar Hem vraagt met uw ganse hart en met uw ganse ziel.

30 Wanneer het u bang zal zijn en in de toekomst al deze dingen u zullen overkomen, dan zult gij u bekeren tot de HERE, uw God, en naar Hem luisteren.

31 Want de HERE, uw God, is een barmhartig God, Hij zal u niet verlaten noch u verderven en Hij zal niet vergeten het verbond met uw vaders, dat Hij hun onder ede bevestigd heeft.

"In het laatst der dagen"

Dat "verstrooien" is gebeurd, meerdere malen, en dus zal God ook dat andere doen, dat zij zich tot "de Here bekeren". Wanneer? De NBG heeft vers 30 vertaald met "in de toekomst".

Dat is niet helemaal wat er in het Hebreeuws staat. De vertalers van de NBG vertaling

hebben dat wellicht gedaan omdat zij hun vingers niet wilden branden aan een theologisch vraagstuk en het in het midden wilden laten, overgelaten aan de lezer zelf om te beoordelen. Misschien was dat wel omdat de NBG in 1951 uitkwam, vlak na de wedergeboorte van de Staat Israel in 1948? Echter, het letterlijk vertalen wat er in het Hebreeuws staat is nodig om dichtbij het spreken van God te blijven en Gods agenda te snappen.

Het Hebreeuws is namelijk:

בְּצַר לְךָ וּמִצְאוֹךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ:

Vertaald is dat:

"In je verdrukking (בְּצַר לְךָ, vijandschap tegen je) wanneer je al deze woorden (הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, dingen) ondervindt (וּמִצְאוֹךָ) in de laatste dagen (בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים) dan zul je terugkeren (en je zult terugkeren) (וְשַׁמַּעְתָּ בְּקוֹלוֹ) tot de Here jouw God en je zult Zijn stem horen (וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ)..."

De grammatica van de tekst is niet voorwaardelijk, "als je zult terugkeren", maar zeker, "je zult terugkeren", "je zult Zijn stem horen". En er staat niet "in de toekomst" maar "in de toekomst" maar "בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים", "be-acharit yamim", "in/aan het einde van de dagen".

In deze verzen temidden van de terminologie van Deuteronomium vertelt Mozes wat zou gaan gebeuren. God wist dat het volk Hem ongehoorzaam zou gaan zijn, maar ook dat Hij hen terug zou roepen tot Zichzelf onder een veel beter verbond, dat van Yeshua, aan het einde van de geschiedenis.

Paulus had het goed op een rijtje toen hij hierover in Romeinen 11:25-32 de hoop op opwekking schreef onder het Joodse volk aan het einde van de wereldgeschiedenis wanneer de fakkel van het Evangelie rond de wereld is gegaan. Met Yeshua gaat het gewoon gebeuren.

Alvast shabat shalom, vrienden van Adonai.

Deuteronomium 30:1-6

Je kunt er niet omheen

Folks, ook zo'n tekst die gaat over Gods onvoorwaardelijke plan temidden van de terminologie van Zijn voorwaardelijk Suzerain-Vassal verbond is Deut.30:1-6. Ik weet niet welke vertaling je zelf voor je hebt, maar vandaag pen ik je het Hebreeuws met de vertaling erbij en daarna wat gedachten.

Vers 1

וְהָיָה כִּי-יָבֵאוּ עֲלֶיךָ כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתָּ אֶל-לְבָבְךָ בְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הַדְּיַחְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

En het zal zijn dat al deze dingen over je zullen komen, de zegen en de vloek die Ik voor je aangezicht heb gegeven/geef, en je zult terugkeren tot je hart onder al de volkeren waar de Here je God je daar verbannen heeft.

Vers 2

וְשָׁבַתְּ עַד-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר-אָנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם וּבָנֶיךָ בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ:

En je zult terugkeren tot de Here je God en je zult luisteren naar Zijn stem naar alles wat ik je gebied vandaag, jij en je zonen, met heel je hart en met heel je ziel.

Vers 3

וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצָךָ מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצִיךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:

En de Here je God zal omkeren je gevangenschap en Zich over je ontfermen en je verzamelen uit alle volkeren waar de Here God je naartoe verstrooide.

Vers 4

אִם-יְהִי נִדְחָךָ בְּקֶצֶה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ:

Al was je verstrooide aan het einde van de hemelen vandaar zal de Here God je verzamelen en vandaar zal Hij je nemen.

Vers 5

וְהִבְיֵאתְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְרָשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וְיִרְשָׁתָּהּ וְהִיטְבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ:

En de Here je God zal je in doen gaan naar het land dat je vaderen bezaten en je zult haar bezitten en Hij zal je goed doen en Hij zal je talrijker maken dan je vaderen.

Vers 6

וּמַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְךָ וְאֶת־לִבְּךָ לְאֵהָבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן תַּיִיךְ:

En de Here je God zal snijden je hart en het hart van je zaad/nakroost om van de Here je God te houden met heel je hart en met heel je ziel zodat je zult leven.

Ezechiël

Dit laatste vers predikte Ezechiël dat zou gaan gebeuren toen deze woorden van Mozes in Deuteronomium 30 meer dan 800 jaar eerder al klonken en deels uitkwamen tijdens de ballingschap waarin hij ook zelf meegenomen werd (Eze.36:25-27, 593-571 v.Chr.). Sommige vertalingen, zoals de NBG, hebben er een voorwaardelijke twist aan gegeven ("wanneer je dit harte neemt" in vers 1), maar de meeste andere vertalingen in binnen- en buitenland vertalen het zoals het in het Hebreeuws staat: niet voorwaardelijk ("indien"), maar dat het zal gebeuren ("je zult"). Het staat vast, ook al weten wij niet hoe en ook niet wanneer.

Geheimenis

Paulus pende Romeinen 11 misschien wel met Deuteronomium 30 in zijn achterhoofd. Hij fundeerde er zijn hele hoofdstuk misschien wel op, samen met alle andere OT teksten over Gods belofte van herstel van Zijn Jakob, wanneer hij over het aan hem geopenbaarde geheimenis pent op Gods agenda.

In Romeinen 11 pent hij eerst dat God Zijn volk niet verstoten heeft (Rom.11:1), daarna dat de verlossing eerst naar de heidenen gaat terwijl Hij, een rechtvaardig overblijfsel uitgezonderd, Israël verhard heeft (vers 7). God heeft hen onder een geest van diepe slaap, als ik het in eigen woorden schrijf, 'bedwelmd'. Hij gaf hen "ogen om niet te zien, oren om niet te horen" (vers 8); en, "hun tafel werd tot een strik, een valkuil, tot een struikelblok met als doel vergelding" (9).

Een semantische vuistslag

Echter, Paulus pent daarna verder: "Zijn zij soms gestruikeld met de bedoeling dat zij vallen zouden?" (vers 11). Hier klinkt als antwoord de typische Paulinische knaller van een gepassioneerde apostel, die wel vaker klinkt. Paulus slaat met een semantische vuist op tafel: μὴ γένοιτο! "Volstrekt niet! Maar door hun val is de zaligheid tot de volkeren gekomen"...(vers 11)... En wanneer "de volheid van de heidenen is binnengegaan" (vers 25) zullen zij weer "geënt worden op hun eigen olijfboom" (vers 24)... Ook al zijn zij nú vijanden wat het evangelie betreft vanwege jullie (heidenen)... zij zijn wat de verkiezing betreft (nog altijd) geliefden vanwege de vaderen" (vers 28).

Daarom, "de Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden van Jakob afwenden. Dit is het verbond van Mij met hen, wanneer Ik hun zonden zal wegnemen" (vers 26-27, Jes.59:20, 45:17, 27:9, Jer.31:31). God heeft állen onder ongehoorzaamheid opgesloten om Zich over állen te ontfermen" (Rom.11:32). "Gans Israel zal behouden worden" (vers 26). Dit is allemaal taal vanuit Deuteronomium 30.

Slot

De tranen springen je in de ogen als je denkt wat dit volk allemaal geleden heeft opdat wij aan hun heil zouden komen, Jezus. In mijn eigen woorden: Hij parkeerde behalve het overblijfsel van Israel (de stam) alle anderen van Israel tijdelijk in de berm, om Zich na de binnenkomst van de volheid van de heidenen weer over hen te ontfermen, de motor weer te starten en hen alsnog ook allemaal naar Huis te sjeesen.

Chay Yisrael chay. Ha Mashiach bo.